

אמר רבי שמואל בר רב יצחק: לא שנו אלא שלא היפך בהן כשהחזירם למקומן. אבל, היפך בהן — טרפה. דכתיב [דברים לב] "הוא עשך — ויכוננך", מלמד, שברא הקדוש ברוך הוא כונניות באדם, שאם נהפך אחת מהן שוב אינו יכול לחיות.

תניא: היה רבי מאיר אומר: הוא עשך — ויכוננך, כמו כרכא, כך גדול, דכולה ביה, שהכל נמצא בו.

ממנו — כהניו. ממנו — נביאיו. ממנו — שריו. ממנו — מלכיו. שנאמר [זכריה י'] "ממנו פנה. ממנו יתד". וגו'.

והיינו, שמושליהן של עם ישראל הם מהם עצמם, ולא מאומות אחרות.

ההוא ארמאה, דחזייה לההוא גברא דנפל מאיגרא לארעא. פקעיה כרסיה, ונפוק מעייניה, יצאו בני מעיו.

אתייה הביאו לבריה, לבנו של הנופל, ושחטיה קמיה

באחוזת עינים, שאיחו את עיניו כאלו א-11 שחט את הבן, אבל למעשה הוא לא שחט, אינגיד, ואיתנח האב מצערו על שחיטת בנו. עול למעייניה, חזרו מעיו למקומן כתוצאה מהחרדה. וחייטיה, וחייכרם לברסיה.

שנינו במשנה: נשתברו רגליה.

החוא צנא סל דאינקורי של עופות, שנשתברו רגליהן בארכובה למטה, או למעלה מארכובה, ואין העצם יוצא לחוץ, דאתיא לקמיה דרבא.

יצאו בני מעיה ולא ניקבו, או נשתברו גפיה, עצמות הכנפיים, או נשתברו רגליה, או נמרטו כנפיה, הנוצות הגדולות, הרי היא כשרה.

רבי יהודה אומר: אם נטלה הנוצה הדקה הסמוכה לבשר הרי היא פסולה.

גמרא:

תנו רבנן: מעשה ברבי סימאי ורבי צדוק שהלכו לעבר שנה בלוד, ושבתו באונו. והורו בטרפחת, שניטלה האם, כרבי בזפק. וכדמפרשינן לה:

איבעיא להו: האם שתי הוראות הורו: האחת, הורו בטרפחת, שניטלה האם, לאיכורא. והשנית, הורו כרבי בזפק להתירא.

או דילמא רק הוראה אחת הורו: הורו בטרפחת להתירא — כרבי בזפק, שהורה בה להתירא. אבל, להתיר כרבי בזפק - לא סבירא להו?

ומסקינן: תיקו!

אמר רבה ואיתימא רבי יהושע בן לוי: גגו של זפק — נידון כוושט, ליטרף בנקב כל שהוא.

היכא הוא גגו?

אמר רב ביבי בר אביו: כל שנמתח עמו; שמיצר והולך כלפי הוושט.

שנינו במשנה: יצאו בני מעיה:

בדקיה רבא בצומת הגידין, שיהיו כל ט"ז החוטין קיימין — ואכשריה.

אמר רב יהודה אמר רב: שמוטת יד, שנשמטה הכתף שלה, (76) בבהמה — כשרה. (77)

שמוטת ירך, דהיינו, בוקא דאטמא דשף מדוכתיה ואיעכול ניביה — בעוף, טרפה.

שמוטת גף, פרק עליון המחובר בגבה, בעוף — טרפה [ראה ציור בספר שיחת חולין], כי היישינן שמא כאשר נשמטה הכנף ניקבה הריאה.

ושמואל אמר: תיבדק הריאה בנפיחה.

וכן אמר רבי יוחנן — תיבדק הריאה.

חזקיה אמר: אין ריאה לעוף. וכדמפרש ואזיל.

ורבי יוחנן אמר: יש לו לעוף ריאה, וישנה בו בעלה של וורה, שהיא דקה ואדומה, והיא מצויה בין אגפיים.

והוינן בה: מאי "אין ריאה לעוף" דקאמר חזקיה?

אילימא, דלית ליה לעוף ריאה כלל. והא קא חזינא דאית ליה ריאה! ?

אלא, כוונתו של חזקיה לומר, דלא מיטריף

ביה כשניקבה הריאה.

ופרכינן: וחתני לוי: טרפות שמנו חכמים בבהמה — כנגדן יש בעוף.

יתר עליהן עוף, שנטרף אם נשבר העצם של הגולגולת, אף על פי שלא ניקב קרום של מוח.

ומוכח מהכא שעוף נטרף בניקבה הריאה! ?

ומשנינן: אלא, הכי קאמר חזקיה: אין לו לעוף — לא לינפל, שאם נפל אין צורך ליבדוק את ריאתו. ולא ליהמר, שאם נפל לאש אין בודקין ריאתו.

מאי טעמא?

אמר רב חנה: הואיל ורוב צלעותיה מגינות עליה.

ופרכינן: והא מדאמר רבי יוחנן יש לו לעוף ריאה, וישנה בעלה של וורה בין אגפיים, מכלל, דחזקיה סבר דלית ליה ריאה כלל.

אלא, אמרי במערבא משמיה דרבי יוסי ברכי חנינא: מדבריו של בריבי, חזקיה, שהיה גדול בדורו, ניכר שאינו בקו בתרנגולין.

אמר רב הונא אמר רב: שמוטת ירך, בעוף — כשרה.

ביד הבהמה כלל, לפי שאין חיות הבהמה תלויה ביד [מאירי, רמב"ם ושולחן ערוך], ויש החוששים שאם נחתכה היד לגמרי, ועברה המכה מעבר לצלעות, ונצרר הדם בצלעות הרי היא טריפה, שמא ניקבה הריאה. [עיין ברמ"א המביא דעתם].

76. רש"י לקמן. והתוס' כתבו שגם אם נחתכה היד היא כשרה, וכן נפסק בשולחן ערוך יו"ד נג א, והוא הדין בנשברה היד.

77. ואם נשמטה היד מעיקרא, שנשמט ראש העצם מהמקום התחוב בשדרה, נחלקו רבותינו הראשונים. יש הסוברים שלא נאמר דין טריפות

שמוטה, שנשמטה כל הירך, שהיא כשרה, לבין התוכה צומת הגידין בלבד, שהיא מרפה?!?

אמר ליה רב ירמיה: וכי ואת הוא דמפרשת לשמעתייה דרב?!

לא אתה הוא המפרש את דבריו, אלא בפירוש אמר רב בעצמו כך: ירך שמוטה - כשרה. התוכה - פסולה!

ואל תתמה, שהרי מצינו שאם חותכה מכאן, מצומת הגידין, ומתה. ואילו חותכה מכאן, בבשר הרגל למעלה מצומת הגידין, וחתיה!

כי סליק כאשר עלה רבי אבא לארץ ישראל מבבל, אשכחיה פגש לרבי זירא, שעלה גם הוא [לפניו] לארץ ישראל, דיתיב וקאמר: אמר רב הונא אמר רב: שמוטת ירך בעוף, מרפה.

אמר ליה רבי אבא: חיי דמר! מיומא דסליק מר להכא,

אחרי שעלית מבבל לארץ ישראל, הוה לך ב-11 "פתחוון פח" קמיה דרב הונא, הווקקנו לדבר בשמוטת ירך לפניו, ושאיילניה מה דינה של שמוטת הירך בעוף, ואמר לך: שמוטת ירך בעוף, כשירה.

ואשכחתייה נמי לרב ירמיה בר אבא, דיתיב וקא בדיק בצומת הגידין. ואקשי ליה: וכי לא סבר לה מר הא דאמר רב הונא אמר רב: שמוטת ירך בעוף כשרה, ומה צורך יש לך בבדיקת צומת הגידין!?

ואמר לי: אנא, מתניתין ידענא!

אמר ליה רבה בר רב הונא לרב הונא: והא רבנן דאתו מפומבדיתא אמרו - רב יהודה משמיה דרב אמר: שמוטת ירך, בעוף - טרפה?!

אמר ליה רב הונא: ברי, נהרא נהרא ופשטיה. משל הוא, כמו התפשטות מי נהר, שאינו דומה נהר אחד למשנהו, אלא יש מקומות שהמים זורמים בהם בחזקה, ויש באיטיות. כך נוהגים בכל מקום בצורה אחרת. ורב סבר שהיא כשרה, אלא שלא התיר לבני פומבדיתא לפי שראה שהם נוהגים בזה איסור. ורב יהודה היה מפומבדיתא, וסבר שרב מטריף.

אזל רבי אבא, אשכחיה לרב ירמיה בר אבא, דקא בדיק בצומת הגידין.

אמר ליה רבי אבא: למה ליה למר כולי האי?! והא רב הונא אמר רב: שמוטת ירך בעוף כשרה?! ואם בנשמטה כל הירך היא כשרה, כל שכן כשרק נחתך צומת הגידין שהיא כשרה!?

אמר ליה רב ירמיה בר אבא: אנא, מתניתין ידענא. דתנן בתחילת הפרק: בהמה שנחתכו רגליה - מן הארכובה ולמטה, כשרה. מן הארכובה ולמעלה פסולה. וכן שניטל צומת הגידין, הרי היא טריפה על אף שהארכובה עצמה קיימת.

ואמר רב עלה - וכן בעוף.

ופריך ליה רבי אבא: אי הכי, לדברך, קשיא דרב אדרב?!

אישתיק רב ירמיה.

אמר ליה רבי אבא: דלמא שני לה בין